

D • N

23/11 1958

Ryssresorna

Åren 1955 och 1956 — före Ungern — var den ryska rese- trafikens gyllene tid. En grupp svenska riksdagsmän för till Ryssland i den anda av falskhet, lättrogenhet och enfald som hörde till den då populära avspänningskomedin; deras främste man sade sig redan efter en dags vistelse i landet nödgad att "korrigera många galna föreställningar om Sovjetunionen". Om likvideringar, förtryck och koncentrationsläger inte ett ord; efter mycket besvär fick man se ett fängelse, och en svensk resenär betygade hur gott kålsoppa smakade. Ett år senare kom delegater från Sovjet hit och undfångades på samma sätt med bjudningar och förljunga vänskapsbetygelser. Något av värde uppnåddes inte; det enda resultatet, utom en hausse på lögnmarknaden, var ett stöd åt det ryska tyranniets propaganda. Hrr Erlander och Hedlund, då koalitionsbröder, reste till Moskva för att firas av Bulganin, Chrustjev och Molotov. Som skäl för resan anfördes att den kunde leda till klarhet i fallet Wallenberg. Sätillvida vann man kanske något på denna punkt som ryssarna efter resan vidgick att tidigare deklARATIONER om Wallenberg var osanna; att de nya uppgifter i frågan som de ryska ledarna levererade skulle vara sanningsenliga fanns däremot allt skäl att betvivla.

Den svenska regeringen svarade, liksom de i samma läge ställda norska och danska regeringarna, med en motinbjudan, gällande regeringschefen Bulganin och partisekreteraren Chrustjev. Ryssarna svarade ja, men någon tid för besöket fastställdes inte, och principinbjudningens effektivering blev därför beroende på inbjudarnas initiativ. Detta visade sig vara tur. Några månader efter resorna kom Ungernkrisen, och inbjudarna fick på goda skäl i FN och annorstädes stämpla de inbjudnas politik som brottslig; den svenske delegaten talade i FN den 5 november om vilken "stor skuldbörda" som de ryska härskarna ådragit sig genom att de ryska trupperna "på ett bru-

talt sätt undertryckt en folklig resning". I den svenska riksdagen förklarade statsministern att "under de förhållanden som nu inträtt" kunde ett initiativ till inbjudningens fullföljande inte komma i fråga.

Det är nu två år sedan dess. Enligt de skandinaviska regeringarna skall initiativet till inbjudan tas inom kort. Blods- dåden i Ungern anses inte längre göra den ryske diktatorn omöjlig som de svenska, norska och danska regeringarnas hedrade och hyllade gäst. Man skall lätsas som om ingenting skett sedan våren 1956, som om det blott gällde att fullfölja den inbjudan som då utfärdades. En skillnad måste dock göras. Diktatorsparet är upplöst, och kvar är bara Chrustjev. Den andre medlemmen av paret, Bulganin, är numera en brottsling inte blott i inbjudarnas ögon, utan också i sin förra kollegas, och att bjuda honom vore att förolämpa den segrande av de båda blodsmännen. Bulganin, som var förste man för två år sedan, uttryckte då sin glädje över "att få göra personlig bekantskap med så framstående politiker och statsmän som hrr Erlander och Hedlund" — den glädjen upprepas inte.

Är dessa inbjudningar ofrån-

komliga eftergifter åt den internationella etiketten? Vi vet väl att personer i statsledningen inte får välja sitt umgänge, att de under givna omständigheter måste träffa även brottslingar inom samma yrke — ett tvång som de ofta med förvånande jämmod tycks underkasta sig. Men i detta fall synes man gå för långt i konventionalism. Alla vet att de skandinaviska regeringscheferna avskyr allt vad Chrustjev representerar, att de ser honom som personifikation av våld och förtryck, av svek och grymhet. Nu blir de tvungna att ljuga och hyckla inför sina egna folk och hela världen. Här vet vi att deras vänlighet är lögn och hyckleri; de enda som inte vet det är ryssarna, och deras uppträdande blir därför en detalj i den ryske diktatorns propaganda. Att den ryske härskaren själv skulle bli lurad av älskvårdheten eller att hans föreställningar om Sverige skulle korrigeras genom några dagars resa i officiell regi tror väl ingen. Förnedringen försvaras som realistisk politik, men realiteten är att man förnedrar sig utan att vinna något, ja, att man genom förnedringen blott ger den ryske diktatorn ett visserligen minimalt stöd. Vi får hoppas att inbjudningen ställs så långt fram i tiden att Chrustjev hinner undergå den omvandling till förrädare och partifiende som han själv berett sina gamla vänner och chefer Stalin och Bulganin.